

Motion till riksdagen 2009/10:N217

av **Sven Bergström m.fl. (c)**

Återföring av vattenkraftsmedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att införa ett system för återföring av medel från vattenkraftsproduktionen till kommuner och regioner där produktionen sker.

Motivering

Hela 90 procent av Sveriges produktion av vattenkraft sker i de sju skogslänen. Vattenkraften produceras lokalt men är en av de viktigaste källorna till hela Sveriges gemensamma välbefinnande. Varje år produceras ungefär 65 TWh grön, förnybar el, nästan hälften av landets produktion, av det strömmande vattnet. I och med den nödvändiga omställningen till ett klimatsmart och långsiktigt hållbart samhälle vi står inför kommer vattenkraftens betydelse och värde att öka ytterligare.

I Norge är det en självklarhet att de kommuner och fylken som släppt till sina strömmar till den gemensamma kraftproduktionen ska ersättas för de ingrepp i naturen vattenkraftsutbyggnaden har medfört. Stora områden har dämts över när vattenkraften byggdes ut, älvar har torrlagts och möjligheterna till jord- och skogsbruk, friluftsliv, jakt, fiske och turism har försämrats eller omöjliggjorts.

I år återförs ungefär 6 miljarder norska kronor till de norska vattenkraftskommunerna/fylkena. Dessa medel ger de ungefär 170 fjäll- och glesbygdskommunerna, där vattenkraften produceras, möjlighet att hålla en hög och bra samhällsservice åt företag och medborgare. Systemet med återföring av vattenkraftsmedel är ett viktigt inslag i Norges framgångsrika distriktspolitik för att ge alla delar av landet förutsättningar för utveckling och tillväxt.

På den svenska sidan av Kölen är situationen annorlunda. Här får idag de kommuner och bygder, där vattenkraftsproduktionen sker, en mycket liten ersättning för de ingrepp utbyggnaden har inneburit. De mycket stora värden

Fel! Okänt namn på

som vattenkraften genererar hamnar nästan helt i kraftbolagens kassakistor eller i statskassan.

Stora svenska vattenkraftskommuner som Ragunda i Jämtland och Jokkmokk i Lappland hör till de kommuner som tvingas ha landets högsta skatteinivå. De kämpar ständigt mot avfolkning och försämrade skattekraft. Med ett ”norskt” system skulle dessa kommuner, som har gott om plats och en god miljö, ha kunnat bygga en attraktiv miljö där många hade velat arbeta och bo. Medan lokalsamhället i Norge får del av de lokala naturresurserna och de värden dessa genererar är resursrika lokalsamhällen i Sverige utsatta för ett närmast kolonialt synsätt. Så får det inte fortsätta!

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner (FSV) med ett fyrtiotal medlemskommuner från Värmland till Norrbotten arbetar sedan tio år tillbaka för att ett system liknande det norska ska införas även i Sverige. Idag strömmar rikedomarna från vattenkraften till Stockholm för att sedan i mindre del komma tillbaka i form av skatteutjämning eller regionalpolitiskt stöd. Detta ger det falska intrycket att vattenkraftskommunerna är bidragmottagare när de i själva verket är stora bidragsgivare till den gemensamma välfärden.

Det är nu hög tid att även Sveriges vattenkraftskommuner får del av de stora värden som genereras lokalt. De bygger där värdeskapandet sker har också rätt att få en rättmätig del av de värden som skapas och en rimlig ersättning för de naturingrepp som utbyggnaden av vattenkraften medfört.

Eftersom skattesystemen skiljer sig åt kan inte Sverige rakt av kopiera Norges system för vattenkraftsåterföring. Därför föreslår vi att som ett första steg hälften av den fastighetsskatt på vattenkraftsanläggningar, i år närmare 3 miljarder kronor, som staten tar in i stället går till vattenkraftskommunerna.

Samtidigt bör en utredning tillsättas för att utforma ett långsiktigt svenskt system för återföring av vattenkraftsmedel.

Norge har beslutat ansluta sig till det svenska systemet med gröna elcertifikat och vi kommer snart att få en gemensam certifikatmarknad för att stärka den förnybara energiproduktionen på den skandinaviska halvön. Sverige bör nu ta efter Norge och införa ett system för återföring av vattenkraftsmedel. Det är en viktig del av en distriktspolitik för att ge alla delar av Sverige likvärdiga förutsättningar för utveckling och tillväxt.

Stockholm den 24 september 2009

Sven Bergström (c)

Birgitta Sellén (c)

Kenneth Johansson (c)